

## Motion till riksdagen 2021/22:4652

av **Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)**

# med anledning av prop. 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter

---

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som avser 2 kap. 6 a § om förbud mot smaksättning.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en begränsning av högsta tillåtna nikotinhalt i tobaksfria nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet att tobaksfria nikotinprodukter avger nikotindoser i olika nivåer under konsumtion och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som avser 4 kap. 1–4 §§.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det straffbart för privatpersoner att överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till personer under 18 år och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter med den ändringen att orden "sex månader" i 5 § ska bytas ut mot "åtta veckor".

## Motivering

Moderaternas utgångspunkt är att alltid sätta människan före systemen. Våra konkreta förslag tar utgångspunkt i att de allra flesta människor vill ta ansvar för och forma sina egna liv. Vi anser att människor har ett stort eget ansvar vad gäller den egna hälsan. Om alla anstränger sig och försöker göra vad man kan för att själv ta hand om sin hälsa

innebär det samtidigt att den som verkligen är i behov av vård, stöd och hjälp kan få det snabbare och effektivare. Det offentliga har en viktig roll att fylla vad gäller att skapa bättre förutsättningar för människor att ta ett stort eget ansvar för goda levnadsvanor utan moraliserande pekpinna.

När det specifikt gäller politiken avseende tobaks- och nikotinprodukter är Moderaterna tydliga med att politiken måste utgå från fakta och vara resultatutriktad. Fokus behöver vara på att minska skador och rädda liv, vilket konkret bl.a. innebär att arbetet för att minska tobaksrökningen särskilt behöver prioriteras. Att människor snusar eller använder andra rökfria tobaks- och nikotinprodukter är inte alls ett lika allvarligt hälsoproblem.

Riksdagen har vid upprepade tillfällen framfört behovet av en utvecklad tobaks- och nikotinpolitik. Vad riksdagen varit särskilt tydlig med är att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaks- och nikotinprodukter måste beaktas. Regeringen har dessvärre valt att på ett mycket anmärkningsvärt vis nonchalera riksdagens ställningstaganden. När riksdagen behandlade regeringens proposition Ny lag om tobak och liknande produkter kritiserade riksdagen regeringen för att inte ha beaktat skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter.<sup>1</sup> Trots det överlämnade regeringen till riksdagen våren 2021 förslag till en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar, en ANDTS-strategi, som inte heller den beaktade det faktum att de potentiella skadeverkningarna mellan olika tobaks- och nikotinprodukter är mycket stora. Bland annat därför avtog riksdagen regeringens förslag till ANDTS-strategi.<sup>2</sup> Vid sidan av avslaget på propositionen gjorde riksdagen också fem tillkännagivanden till regeringen bl.a. om att regeringen omgående bör återkomma med förslag till en ny ANDTS-strategi liksom med ett nytt övergripande mål som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka.<sup>3</sup> Detta har regeringen inte gjort utan regeringen obstruerar och håller fast vid en inriktning för tobaks- och nikotinpolitiken som saknar stöd i Sveriges högsta beslutande organ – riksdagen. Det är allvarligt utifrån såväl ett demokratiskt som ett sakpolitiskt perspektiv.

Moderaterna anser att förslag avseende tobaks- och nikotinprodukter bör utgå från en samlad ANDTS-strategi. En strategi som anger politikens inriktning och som olika mer detaljerade förslag, om exempelvis ny lagstiftning, kan utvecklas utifrån i syfte att förverkliga strategins övergripande målsättningar. På grund av regeringens agerande saknar nu Sverige dessvärre en legitim och av riksdagen antagen ANDTS-strategi. Det är olyckligt givet att regeringen nu arbetar med ett omfattande lagstiftningsförslag avseende nikotinprodukter. I sitt arbete med att ta fram den proposition som denna följdmotion behandlar, nämligen regeringens proposition 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter, är det oavsett detta alldeles självklart att regeringen borde ha utformat förslagen i överensstämmelse med riksdagens tidigare beslut om att bl.a. ta hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Moderaterna anser emellertid att regeringen i betydande delar misslyckats med eller struntat i detta. Att exempelvis, som regeringen nu föreslår, införa ett smakförbud för e-cigarett strider mot den inriktning för tobaks- och nikotinpolitiken som riksdagen slagit fast.

<sup>1</sup> Socialutskottets bet. 2018/19:SoU3 Ny lag om tobak och liknande produkter s. 21.

<sup>2</sup> Riksdagsbeslut den 15 juni 2021.

<sup>3</sup> Socialutskottets bet. 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025.

Regeringens proposition innehåller flera delar. Den viktigaste är dock förslaget till en ny lag om tobaksfria nikotinprodukter. Moderaterna välkomnar att regeringen nu äntligen lägger fram förslag om lagreglering av dessa produkter. Det är emellertid allvarligt att regeringen dröjt så länge med detta. För Moderaterna är det självklart, givet vad vi anført ovan om att beakta olika produkters skadeverkningar, att tobaksfria nikotinprodukter inte ska regleras lika hårt som exempelvis cigaretter. Lika självklart är det samtidigt att dessa produkter behöver och ska regleras. Nikotin är ett skadligt och beroendeframkallande ämne som det är särskilt viktigt att barn och unga skyddas från. Att regeringen under många års tid låtit det vara fritt fram att sälja och marknadsföra tobaksfria nikotinprodukter är minst sagt anmärkningsvärt.

## Smaksättning av e-vätska med en tydligt märkbar doft eller smak av annat än tobak

Tobaksrökning är ett av världens allvarligaste folkhälsoproblem. Det beskrivs av Världshälsoorganisationen som en global epidemi som årligen orsakar ungefär 5,4 miljoner människors död. Tobaksbruk är den ledande påverkningbara dödsorsaken i höginkomstländer och flera studier har visat en betydande koppling mellan tobaksrökning och sjukdom.<sup>4</sup>

Det har genomförts beräkningar av de samhällsekonomiska kostnaderna för tobaksrökning. Enligt studiens beräkningar uppgick de totala samhällsekonomiska kostnaderna för rökning till 31,5 miljarder kronor 2015. Hjärt-kärlsjukdom var den röningsrelaterade sjukdomsgrupp som utgjorde den största andelen av kostnaderna och beräknades till 7,6 miljarder kronor.<sup>5</sup>

Cancer beräknades generera ungefär lika höga kostnader och svarade för 7,1 miljarder kronor. Den röningsrelaterade sjukdom som enskilt svarade för störst andel av de totala kostnaderna var lungcancer som beräknades uppgå till 3,6 miljarder kronor. Den största kostnadsposten var bortfall i marknadsproduktion följt av sjukvårdskostnader. Nio av tio fall av lungcancer är relaterade till tobaksrökning.

Den långsiktiga utvecklingen i Sverige är att andelen dagligrökare minskar stadigt över tid och att färre unga börjar röka. I en undersökning från Folkhälsomyndigheten 2021 uppgav 6 procent en daglig tobaksrökning i åldern 16–24 år. Enligt samma undersökning minskade andelen som uppgav daglig tobaksrökning under perioden 2006–2021.<sup>6</sup> Enligt en studie från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har cigarettkonsumtionen minskat med 43 procent sedan 2003.<sup>7</sup>

Fler konkreta åtgärder krävs för att motverka att människor blir sjuka eller avlider av tobaksrökning, samtidigt som individen själv har ett ansvar för sitt beslut att röka. Samtidigt är det viktigt att värna att det finns alternativa produkter som kan underlätta och förenkla för fler rökare att sluta röka.

Moderaterna anser att ett smakförbud på e-vätskor motverkar detta. Regeringen har i sin proposition föreslagit att vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska

<sup>4</sup> Källa: Världshälsoorganisationen (WHO).

<sup>5</sup> Källa: Samhällskostnaden för röningsrelaterad sjuklighet i Sverige, Institutet för Hälso- och Sjukvårdsekonomi (IHE), rapport 2017:4.

<sup>6</sup> Folkhälsomyndigheten. Tobaksrökning, daglig [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten; 2022 [citerad 2021-04-07] Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/fu-tobaksrokning>.

<sup>7</sup> Tobaksvanor i Sverige 2003–2020, CAN, rapport 206 Martina Zetterqvist och Mats Ramstedt.

cigaretter inte ska få tillhandahållas konsumenter på marknaden om vätskorna innehåller tillsatser som leder till en tydligt märkbar doft eller smak av något annat än tobak. Moderaterna avvisar bestämt detta förslag.

Det är viktigt att användare av rökotobak fortsatt erbjuds alternativ till traditionella cigaretter som underlättar att sluta röka. För vissa kan det vara e-cigaretter. E-cigaretter är inte en hälsosam produkt och bör fortsatt regleras men inte genom ett godtyckligt smakförbud. Risken är även att ett smak- och doftförbud förhindrar utveckling och innovation inom området som skulle kunna minska antalet rökare. Vidare menar Moderaterna att det behövs ett starkt förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdomar börjar använda nikotinprodukter såsom e-cigaretter. I detta sammanhang vill vi därför erinra om riksdagens tillkännagivande till regeringen om ett nationellt kompetenscentrum för ANDTS-prevention.<sup>8</sup> Regeringen bör skyndsamt göra verkstad av riksdagens beslut. Genom ett nationellt kompetenscentrum skulle det preventiva arbetet på ett avsevärt sätt kunna stärkas och kvalitetssäkras. Det hade på riktigt kunnat göra skillnad för folkhälsan.

Utöver att ett förbud mot olika smakar i vätskor avsedda för e-cigaretter riskerar att motverka arbetet med att minska den traditionella tobaksrökningen finns det flera ytterligare argument för varför regeringens förslag bör avslås. Användning av e-cigaretter är ytterst begränsad i det svenska samhället. Enligt en undersökning från CAN 2020 hade endast 1 procent av befolkningen mellan 17 och 84 år använt e-cigaretter någon gång den senaste månaden.<sup>9</sup> Ungefär hälften av dessa, dvs. knappt en halv procent, var dagliga användare enligt CAN. CAN kom även fram till att det var vanligare att rökare av traditionella cigaretter också hade använt e-cigaretter (4 procent), jämfört med de som inte rökte traditionella cigaretter (1 procent).<sup>10</sup>

Det går därmed att dra slutsatsen att e-cigaretter och e-vätskor trots smaksättning inte ter sig vara en produkt med särskilt starkt attraktionsvärde, åtminstone inte för personer som inte är eller har varit traditionella rökare. Ett smakförbud, som är en mycket långtgående reglering, kan således inte motiveras med att det behövs för att minska e-cigaretternas attraktionskraft för icke-rökare.

Moderaterna finner det också mycket problematiskt att förslaget till förbud, så som det är utformat, skulle leda till en rättsosäker tillämpning byggt på subjektiva bedömningar. Smakförbudet skulle skapa en komplicerad process för den auktoriserade instansen att bedöma vilka smaker och dofter som är tillåtna eller förbjudna. Detta skulle riskera att skapa en ytterst svår situation för tillverkare och importörer och en kontinuerlig osäkerhet över vilka tillsatser och smaker som är tillåtna. I praktiken kommer ett helt orimligt stort ansvar att läggas på enskilda myndighetspersoner att avgöra lagstiftningens tillämpning. Ett sådant förslag anser vi omöjligen att riksdagen kan acceptera.

Moderaterna anser sammanfattningsvis att regeringens förslag om smakförbud är principiellt fel, är rättsosäkert samt folkhälsopolitiskt kontraproduktivt. Därför föreslår vi att riksdagen avslår den del av förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som anges i 2 kap. 6 a § om förbud mot smaksättning. Med avslag på denna föreslagna bestämmelse behöver förändringar göras i flera andra

<sup>8</sup> Socialutskottets bet. 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 s. 71.

<sup>9</sup> Tobaksvanor i Sverige 2003–2020, CAN, rapport 206 Martina Zetterqvist och Mats Ramstedt.

<sup>10</sup> Ibid.

föreslagna lagparagrafer, bl.a. 7 kap. 3 och 5 §§ förslaget till lag om ändring i lagen om tobak och liknande produkter.

## Begränsning av mängden nikotin i tobaksfria nikotinprodukter

Nikotin är ett starkt beroendeframkallande ämne. Nikotin gör att blodtrycket och hjärtfrekvensen ökar. Även de inre väggarna i blodkärlen förändras.<sup>11</sup>

I det traditionella snuset är det normalt att det finns en nikotinhalt på 8 mg/g.<sup>12</sup> I de tobaksfria nikotinprodukterna kan nikotinhalten vara mycket högre. I dag förekommer tobaksfria nikotinprodukter på den svenska marknaden med en nikotinhalt på upp till 50 mg/g.<sup>13</sup> I syfte att minska de tobaksfria nikotinprodukternas potentiella skadeverkningar föreslår Moderaterna att möjligheten att i lagen om tobaksfria nikotinprodukter införa en bestämmelse om högsta tillåtna nikotinhalt utreds. Inom den europeiska unionen finns det redan i dag en begränsning som förbjuder att mängden nikotin överstiger 20 mg/ml på e-vätska för e-cigarett. Moderaterna anser att det finns skäl att undersöka om det utifrån ett hälsoperspektiv kan vara motiverat att införa begränsningar avseende högsta tillåtna nikotinhalt i tobaksfria nikotinprodukter, detta givet nikotinet beroendeframkallande och hälsoskadliga effekter. Någon reglering av att nikotin ska avgas på en jämn nivå bör dock inte införas.

Regeringen har i sitt förslag till lagstiftning avseende tobaksfria nikotinprodukter valt att inte gå vidare med utredningens förslag om att införa just en sådan begränsning genom förordning. Regeringen har dock meddelat i propositionen att det kan finnas anledning att senare behöva återkomma i frågan ifall det framkommer ett behov av en sådan reglering. Den uppfattningen delar inte Moderaterna. Moderaterna delar i stället Folkhälsomyndighetens bedömning att tillämpningssvårigheter i så fall kan uppstå.<sup>14</sup> Det vore vidare heller inte motiverat utifrån ett hälsoperspektiv med den typen av mycket långtgående detaljreglering. Därför bör riksdagen tillkännage för regeringen att det fortsatt ska vara tillåtet för tobaksfria nikotinprodukter att avge nikotindoser i olika nivåer under konsumtion. Moderaterna anser även att motsvarande ska gälla i fråga om tobaksprodukter.

## Marknadsföring och onlinehandel

Moderaterna vill tydligt värna Sveriges bestämmanderätt över reglering av snus, det som fastslogs i anslutningsakten i samband med det svenska medlemskapet i Europeiska unionen. Det är nu upp till riksdagen och regeringen att se till att bestämmanderätten över reglering och hantering av snus fortsatt äger rum i Sverige och sker på ett förnuftigt sätt.

Moderaterna anser inte att det är rimligt att försvåra tillgängligheten av snus eller införa ytterligare begränsande reglering eftersom snus är en väsentligt mindre hälsofarlig produkt än exempelvis cigaretter. Sverige har lägst andel tobaksrökare i EU och den lägsta tobaksrelaterade dödligheten i relation till befolkningsmängden, vilket bl.a. är

<sup>11</sup> 1177 Vårdguiden, Rökning och snusning, <https://www.1177.se/liv--halsa/tobak-och-alkohol/rokning-och-snusning/>.

<sup>12</sup> Vitt snus kan ha mer nikotin än vanlig prilla, Svenska Dagbladet 2021-09-25.

<sup>13</sup> SOU 2021:22 Hårdare regler för nya nikotinprodukter s. 250.

<sup>14</sup> Regeringens prop. 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter s. 147.

en logisk följd av att omkring 1 miljon svenskar föredrar bruk av snus i stället för att röka cigaretter. Moderaterna vill således inte heller försvåra onlinehandeln med snusprodukter som i dag är ett självklart sätt för många konsumenter att handla på.

Moderaterna anser att vuxna, myndiga konsumenter som aktivt söker sig till webbutiker som säljer snus och tobaksfria nikotinprodukter även fortsatt ska ha möjlighet att ta del av kommersiella meddelanden. Vi vill heller inte att lagstiftningen snedvrider konkurrensen mellan fysiska försäljningsställen och webbutiker. De kommersiella meddelanden som inte är påträngande eller uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak vill vi fortsatt ska vara lagliga så länge detta sker på ett ansvarsfullt sätt och riktat till vuxna personer. Det bör därför fortsatt exempelvis vara tillåtet att visa bilder på tobaksförpackningar, som t.ex. snusdosor, på en webbsida för handel på internet. Moderaterna anser däremot inte att marknadsföring av tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter som är uppsökande eller uppmanande ska vara tillåten.

När riksdagen 2018 behandlade regeringens proposition 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter avtog riksdagen den föreslagna lagstiftningen om marknadsföring, detta bl.a. eftersom utskottet menade att regeringens förslag var alltför långtgående och skulle snedvrider konkurrensen mellan fysiska respektive webbaserade butiker. Vidare kritiserade utskottet regeringen för att i sitt förslag inte ha beaktat skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter.<sup>15</sup> Regeringens nya förslag till ändring i lagen om tobak och liknande produkter innehåller andra förslag till förändringar av bestämmelserna avseende marknadsföring än de som riksdagen 2018 avtog. Moderaterna gör bedömningen att regeringens nya förslag är bättre och mindre långtgående än det som riksdagen tidigare avslagit. Moderaterna är likväl inte beredda att i sin helhet ställa sig bakom de nya bestämmelser om marknadsföring i 4 kap. lagen om tobak och liknande produkter som regeringen föreslår, detta bl.a. eftersom vi bedömer att regeringens förslag, också denna gång, kan befaras få mer långtgående konsekvenser än vad som är motiverat utifrån gällande EU-rätt. Kritiken från remissinstanser såsom Företagarna och Svensk Handel om att regeringens föreslagna bestämmelser snedvrider konkurrensen mellan e-handeln och fysiska butiker behöver analyseras vidare. Vidare ställer vi oss mycket tveksamma till om de föreslagna bestämmelserna kommer att leda till ökad tydlighet. Tvärtom finns en överhängande risk att regeringens förslag kommer att få motsatt effekt, inte minst eftersom regeringens förslag innebär att marknadsföringsbegreppet i lagen om tobak och liknande produkter ska få en annan innebörd än det allmänna marknadsföringsbegreppet och inte tolkas i enlighet med svensk marknadsföringslagstiftning som det har uttolkats i vägledande domstolspraxis. Vi menar att om marknadsföringsbegreppet ges olika innebörd i olika författningar finns det en uppenbar risk att lagstiftningen blir svåröverskådlig och att tillämpningen försvåras. Det riskerar i sin tur att leda till rättsosäkerhet. Motsvarande synpunkter har också framförts av flera tunga remissinstanser såsom Patent- och marknadsdomstolen liksom Patent- och marknadsöverdomstolen.

Även Svensk Handel har i sitt remissvar till SOU 2021:22 Hårdare regler för nya nikotinprodukter påpekat att utredningens förslag får till följd att marknadsföringsbegreppet i 4 kap. lagen om tobak och liknande produkter ska tolkas annorlunda för tobaksprodukter än i övriga författningar där begreppet ”marknadsföring” förekommer. Enligt Svensk Handel har det tidigare konstaterats att marknadsföringsbegreppet har en

<sup>15</sup> Socialutskottets bet. 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, doping, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 s. 21 f.

etablerad innebörd och återfinns i flera författningar, vilket enligt Svensk Handel gör det svårt att bedöma vilka konsekvenser en omdefiniering av begreppet skulle få.

Regeringen har i propositionen även hänvisat till att vissa av förändringarna är nödvändiga med anledning av EU-kommissionens synpunkter på Sveriges genomförande av vissa bestämmelser i tobaksproduktdirektivet. Också detta ifrågasätter vi.

I sitt remissvar till SOU 2021:22 Hårdare regler för nya nikotinprodukter har Patent- och marknadsöverdomstolen ansett att det saknas sakliga skäl för kommissionens synpunkt att den gällande svenska lagregleringen skulle innebära att tobakslagen tillåter kommersiella meddelanden vars syfte eller direkta eller indirekta effekt är att främja avsättningen av tobaksvaror eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i strid med tobaksproduktdirektivet.

Moderaterna menar, med stöd av vad bl.a. Patent- och marknadsdomstolen framfört, att det inte framstår som nödvändigt att förändra bestämmelserna om marknadsföring i lagen om tobak och liknade produkter. När de av regeringen föreslagna förändringarna därtill riskerar att skapa en större osäkerhet menar Moderaterna att det rimligaste är att avslå regeringens förslag i dessa delar.

Moderaterna föreslår mot bakgrund av ovanstående att riksdagen avslår den del av förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknade produkter som avser 4 kap. 1–4 §§.

Vidare föreslår Moderaterna att regeringen utreder och vid behov återkommer till riksdagen med ett nytt förslag om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknade produkter. Ett sådant förslag behöver utgå från den klara inriktning som riksdagen sedan tidigare angett om att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaks- och nikotinprodukter måste beaktats när politiken utformas liksom att webbutiker inte bör diskrimineras i förhållande till fysiska försäljningsställen. Det är ytterst anmärkningsvärt att regeringen underlåtit att ta fram ett sådant förslag under hela denna mandatperiod. Självfallet kan Sverige inte ha eller ta fram lagstiftning som inte är förenlig med gällande EU-direktiv, såsom tobaksproduktdirektivet och tobaksreklamdirektivet, men det är viktigt att regeringen när nya bestämmelser tas fram inte heller går längre än vad som krävs utan tar vara på det handlingsutrymme som finns. Inte minst behöver regeringen slå vakt om Sveriges självbestämmande avseende snus. I arbetet med att ta fram nya tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknade produkter bör regeringen särskilt beakta möjligheten till en delvis annorlunda reglering avseende marknadsföring av snus. Regeringen anför i propositionen att snus är en tobaksprodukt och således omfattas av tobaksreklamdirektivet.<sup>16</sup> Regeringens slutsats är enkelt uttryckt att Sverige inte har någon särskild möjlighet att på egen hand reglera marknadsföring av snus. Moderaterna anser att denna slutsats kan vara förhastad och menar att frågan behöver analyseras vidare. Försäljning av snus är inom EU bara tillåten i Sverige. Reglering av marknadsföring av snus på EU-nivå torde därför bl.a. kunna strida mot subsidiaritetsprincipen. På motsvarande sätt som Sverige har möjlighet att reglera tillverkning av och innehåll i snus menar Moderaterna att det bl.a. skulle kunna finnas utrymme för Sverige att tillåta viss marknadsföring av snus inom det som anges som informationssamhällets tjänster, detta förutsatt att marknadsföringen endast riktar sig till svenska konsumenter och således inte får några gränsöverskridande effekter. Och om någon sådan marknads-

<sup>16</sup> Regeringen prop. 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter s. 87.

föring ska tillåtas anser Moderaterna självfallet att den bara ska tillåtas förutsatt att den inte är påträngande eller uppsökande eller uppmanar till bruk av snus.

Dessa frågor bör alltså analyseras vidare inom ramen för en utredning om tydligare och utvecklade marknadsföringsbestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter.

## Förbud mot langning av tobak

Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Trots detta är det inte straffbart för privatpersoner i Sverige att överlåta eller sälja tobaksprodukter eller nikotinprodukter till personer under 18 år. Moderaterna föreslår därför att det blir straffbart för privatpersoner att överlåta eller köpa ut tobak eller tobaksfria nikotinprodukter till personer under 18 år. Regeringen bör låta utreda hur en sådan lagstiftning kan utformas, men den skulle kunna utformas på ett liknande sätt som det förbud att överlåta alkoholprodukter till minderåriga som återfinns i alkohollagen.

## Produktanmälan

I regeringens proposition föreslås det att en ny anmälan om en tobaksfri nikotinprodukt ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Detta är en orimligt lång tidsgräns. Tobaksfria nikotinprodukter bör ha samma tidsgräns för anmälan som snus, dvs. åtta veckor. Det finns inte, enligt vår mening, några starka skäl som motiverar en längre tidsgräns för tobaksfria nikotinprodukter.

Moderaterna föreslår därför att riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till lag om tobaksfria nikotinprodukter som avser 5 § om produkthanmälan med tillägget att produkthanmälan ska ske senast åtta veckor innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

*Camilla Waltersson Grönvall (M)*

*Johan Hultberg (M)*

*Ulrika Jörgensen (M)*

*John E Weinerhall (M)*

*Noria Manouchi (M)*

*Marie-Louise Hänel Sandström (M)*

*Mats Sander (M)*

*Ann-Britt Åsebol (M)*